

รายละเอียดตามมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา (มคอ.๓)
รหัสวิชา ๖๐๐ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา ๑ บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตหนองคาย สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

- รหัสและชื่อรายวิชา
รหัส ๖๐๐ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์ (Tipitaka Analysis)
- จำนวนหน่วยกิต ๓
๓ หน่วยกิต (๓-๐-๖)
- หลักสูตรและประเภทของรายวิชา
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิชาบังคับ
- อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
๔.๑ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร พระราชรัตนาลงกรณ์,ดร.
๔.๒ อาจารย์ผู้สอน พระมหาปริญญา วรญาโณ,ดร.
- ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน
ภาคการศึกษาที่ ๑/๒๕๖๐
- รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน(Pre-requisites) (ถ้ามี) ๑ไม่มี
- รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) (ไม่มี)
- สถานที่เรียน ๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย
- วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด
๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา ๑

เพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้ความเป็นมาของการรวบรวมพระธรรมวินัยเป็นพระไตรปิฎก รู้ระบบการถ่ายทอด โครงสร้างและสาระสังเขปของพระไตรปิฎก และนิสิตสามารถวิเคราะห์หลักธรรมสำคัญ เช่น อริยสัจ ปฏิจจสมุปบาท กรรม ไตรลักษณ์ ไตรสิกขา นรก สวรรค์ จิต วิญญาณได้

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา ๑

เพื่อให้นิสิตมีพื้นฐานด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของการรวบรวมพระธรรมวินัยเป็นพระไตรปิฎก รู้ระบบการถ่ายทอด โครงสร้างและสาระสังเขปของพระไตรปิฎก และสามารถวิเคราะห์หลักธรรมสำคัญ เช่น อริยสัจ ปฏิจจสมุปบาท กรรม ไตรลักษณ์ ไตรสิกขา นรกสวรรค์ จิต และวิญญาณ ตลอดจนหลักธรรมอื่นๆ ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต การแก้ปัญหาตนเองและสังคม และรู้วิธีการสืบค้น อ้างอิงได้อย่างถูกต้อง

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ประวัติและพัฒนาการพระไตรปิฎก การสืบทอดคำสอน การทำสังคายนา โครงสร้างและสาระของพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก สาระโดยสังเขปของพระไตรปิฎก หลักธรรมสำคัญหลักอริยสัจ ๔ ที่แสดงความจริงอันประเสริฐ ปฏิจจสมุปบาทในฐานะทางสายกลาง กรรมและสังสารวัฏ ไตรสิกขาในฐานะหลักพัฒนาชีวิต นรกสวรรค์แนวพุทธศาสนา จิตและวิญญาณ หลักธรรมปฏิบัติเพื่อการดำเนินชีวิต และหลักธรรมสำหรับการแก้ปัญหาชีวิต สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา1			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมในกรณีนิสิตต้องการเฉพาะรายบุคคล	ไม่มี	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

- อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัย
- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๒ ชั่วโมง ต่อสัปดาห์

(เฉพาะรายที่ต้องการ)

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑. คุณธรรม จริยธรรม

๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

ผลิตบัณฑิตทางพระพุทธศาสนาที่มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถให้บริการงานวิชาการแก่สังคม

๑.๒ วิธีการสอน

- บรรยาย
- อภิปรายกลุ่ม
- กำหนดให้นักศึกษานำเสนอตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง/วิเคราะห์

๑.๓ วิธีการประเมินผล

- พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา
- มีการอ้างอิงเอกสารที่ได้นำมาทำรายงาน อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- ประเมินผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา
- ประเมินผลการนำเสนอรายงานที่มอบหมาย

๒. ความรู้

๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ

มีความรู้และความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ในเนื้อหาสาระหลักของสาขาวิชาพระพุทธศาสนา ตลอดจนหลักการและทฤษฎีที่สำคัญ และนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการหรือการปฏิบัติงาน

๒.๓ วิธีการประเมินผล

- ทดสอบย่อย สอบปลายภาค ด้วยโดยใช้แบบทดสอบที่เน้นการวัดหลักการทฤษฎี การวิเคราะห์และการนำไปใช้

- ประเมินจากการนำเสนอผลการค้นคว้าข้อมูล การทำรายงาน กรณีศึกษา หรือโจทย์จาก Problem-based Learning

๓. ทักษะทางปัญญา

๓.๒ วิธีการสอน

- การบรรยาย/อภิปราย/ซักถาม

๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๔.๒ วิธีการสอน

- จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา
- ปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคลและกลุ่ม

- การนำเสนอผลงาน
- ประเมินจากรายงานการศึกษาด้วยตนเอง

๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๓ วิธีการประเมินผล

- ประเมินจากรายงานโครงการ และรูปแบบการนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยีและรูปเล่ม
- ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน				
สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จน. ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน / สื่อที่ใช้	ผู้สอน
๑-๒	๑. ความเป็นมาของ พระไตรปิฎก - การสังคายนาและการ ชำระพระไตรปิฎก - กำเนิดและพัฒนาการของ คัมภีร์พระไตรปิฎก - การถ่ายทอดเนื้อหาใน คัมภีร์พระไตรปิฎก จาก मुख ปาฐะสู่การจารีกลงบน ใบลาน ๒. การจารึกและการพิมพ์ พระไตรปิฎกในประเทศไทย -ระบบการจำแนก พระไตรปิฎกและเนื้อหาโดย ย่อ	๖	-แนะนำการเรียนรู้การ สอน - บรรยาย - เสนอด้วย power point- ประกอบการ สอน - แสดงความคิดเห็น -วิเคราะห์ สรุปความเป็นมา พระไตรปิฎก	พระมหาปริณญา วรญาโณ.ดร.
๓-๔	3.ลำดับคัมภีร์สำคัญทาง พระพุทธศาสนา - พระบาลี - อรรถกถา - ฎีกา	๖	บรรยาย เสนอด้วย power point- vdo ประกอบการสอน อภิปราย วิเคราะห์	พระมหาปริณญา วรญาโณ.ดร.

	<p>- อนุฎีกาปกรณ์วิเสสและสัททวิเสส</p> <p>- วิเคราะห์กำเนิดและพัฒนาการคัมภีร์พระไตรปิฎกในสมัยพุทธกาลมีการจำแนกเป็น ๓ ปิฎกหรือไม่ ?</p> <p>พระอภิธรรมมีขึ้นในคราวสังคายนาครั้งที่ ๓ จริงหรือไม่ ?</p>		และแสดงความคิดเห็น	
๕-๖	<p>๔. โครงสร้างและเนื้อหาโดยย่อของคัมภีร์พระไตรปิฎก</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงสร้างและเนื้อหาโดยย่อพระวินัยปิฎก - อาทิพรหมจารียกาสิกขา และอภิสมาจาริกสิกขา - ความหมายของคำว่า “วินัย” - ศึกษาวิเคราะห์ศัพท์พระวินัยคำว่า โลกวัชชะ ปันณัตติวัชชะ อุปปันนบัญญัติ “อนุปปันนบัญญัติ”, “อุกโตบัญญัติ”, และสาธารณบัญญัติ, “อสาธารณบัญญัติ” เป็นต้น - อานิสงส์แห่งการเรียนพระวินัย 	๖	<p>บรรยาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เสนอด้วย power point- vdo ประกอบการสอนอภิปรายวิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็น นิสิตเสนอโครงการ/งานมอบหมาย 	พระมหาปริณญา วรญาโณ.ดร.
๗-๘-๙	<ul style="list-style-type: none"> - โครงสร้างและเนื้อหาโดยย่อพระสุตตันตปิฎก - สาเหตุการตั้งชื่อนิกายทั้ง 5 เช่น ทีฆนิกาย มัชฌิมนิกาย สังกยุตตนิคาย อังคุตตรนิกาย ขุททกนิกาย 	๙	<p>บรรยาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เสนอด้วย power point- vdo ประกอบการสอนอภิปราย 	พระมหาปริณญา วรญาโณ.ดร.

	<ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของคำว่า “สุดตะ” หรือ “สุดตันตะ” - คำที่เป็นไวยากรณ์ของ สุดตันตะ - อานิสงส์แห่งการเรียนพระ สุดตันตปิฎก 		วิเคราะห์ และแสดง ความคิดเห็น นิสิตเสนอโครงการ/ งานมอบหมาย	
๑๐-๑๑	<p>โครงสร้างและเนื้อหาโดยย่อ พระอภิธรรมปิฎก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของคำว่า “อภิธรรม” - คำที่เป็นไวยากรณ์ของคำว่า “อภิธรรม” - อานิสงส์แห่งการเรียนพระ อภิธรรม - สาเหตุแห่งการตั้งชื่อแต่ละ คัมภีร์ 	๖	<p>บรรยาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เสนอด้วย power point- vdo <p>ประกอบการสอน อภิปราย</p> <p>วิเคราะห์ และแสดง ความคิดเห็น นิสิตเสนอโครงการ/ งานมอบหมาย</p>	พระมหาปริณญา วรญาโณ.ดร.
๑๒	<p>๑๑. เนื้อหาโดยสรุป ประเด็นสำคัญแห่งพระวินัย ปิฎก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาประเด็นสำคัญใน มหาวิภังค์ ภาค ๑-๒, ภิกขุณี วิภังค์, มหาวรรค ภาค ๑-๒, จุล วรรค ภาค ๑-๒ - วิเคราะห์ความหมายและ กรณีที่ใช้อธิกรณ์สมณะแต่ละ อย่าง - อธิกรณ์ ๔ ประการ และอธิ กรณสมณะที่ใช้ระงับ 	๓	<p>บรรยาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เสนอด้วย power point- vdo <p>ประกอบการสอน อภิปราย</p> <p>วิเคราะห์ และแสดง ความคิดเห็น</p> <p>นิสิตเสนอโครงการ/ งานมอบหมาย</p>	พระมหาปริณญา วรญาโณ.ดร.
๑๓	<p>12. เนื้อหาโดยสรุป ประเด็นสำคัญแห่งพระ สุดตันตปิฎก</p>	๓	บรรยาย	พระมหาปริณญา วรญาโณ.ดร.

	- ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรม สำคัญในพระสูตร เช่น อริยสัจ ไตรลักษณ์ ไตรสิกขา นรกสวรรค์ จิต วิญญาณ		- เสนอด้วย power point- vdo ประกอบการสอน อภิปราย วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็น นิสิตเสนอโครงการ/ งานมอบหมาย	
๑๔	๑๓. เนื้อหาโดยสรุป ประเด็นสำคัญแห่งพระ อภิธรรมปิฎก - ศึกษาหลักการเบื้องต้น เกี่ยวกับจิต เจตสิก รูป นิพพาน	๓	บรรยาย อภิปราย วิเคราะห์ และแสดง ความคิดเห็น นิสิตเสนอโครงการ/ งานมอบหมาย	พระมหาปริณญา วรญาโณ.ดร.
๑๕	ประเด็นสำคัญและหลักธรรม สำคัญในพระไตรปิฎก		นิสิตเสนอโครงการ/ งานมอบหมาย	พระมหาปริณญา วรญาโณ.ดร.
๑๖	ประเด็นสำคัญและหลักธรรม สำคัญในพระไตรปิฎก		นิสิตเสนอโครงการ/ งานมอบหมาย	พระมหาปริณญา วรญาโณ.ดร.

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

<p>๑. เอกสารและตำราหลัก มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬา เล่ม ๑-๔๕. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.</p>
<p>๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ ณรงค์ จิตตโสภโณ, พระมหา. พระไตรปิฎกวิจารณ์. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๐. ธรรมปิฎก, พระ (ประยุทธ์ ปยุตโต) . พิธีกรรมในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯโรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๓๐. _____. พระวินัยยิ่งใหญ่มากกว่าที่คิด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสภา ๒๕๓๐. พุทธทาสภิกขุ. ตำราดูพระภิกษุ แผลจากชุมทรัพย์จากพระโอษฐ์. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๓๐.</p>

ราชวรมณี ,พระ (ประยูรย์ ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘

ราชวรมณี ,พระ (ประยูรย์ ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

วชิรญาณวโรรส. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า,กรมพระยา. **วินัยมุข เล่ม ๑-๒-๓**. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **ความรู้เรื่องพระไตรปิฎก**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๓๕.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. **พระไตรปิฎกฉบับประชาชน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

เสฐียรพงษ์ วรรณปก, **พระไตรปิฎกวิเคราะห์**, กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์, ๒๕๓๐.

อริยสาวก. **พระวินัย พระสาวก เล่ม ๑-๒**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๓๐.

อมรเมธาจารย์ ,พระ (นคร เขมปาณี), และคณะ. **พระไตรปิฎกปริทัศน์**. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

อมรเมธาจารย์ ,พระ (นคร เขมปาณี), และคณะ. **พระไตรปิฎกปริทัศน์**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เว็บไซต์ที่เกี่ยวกับหัวข้อในประมวลรายวิชา เช่น พระพุทธศาสนาเถรวาท สัมมนาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความคิดเห็นจากนิสิตได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการเรียนรู้ของนิสิต
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

๓. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนิสิต หรือการสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอนและรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๕ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ ตามข้อ ๔
- เปลี่ยนสลับอาจารย์ผู้สอน หรือเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรงเพื่อให้
- นิสิตมีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์ หรือผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการต่างๆ

(พระมหาปริญา วรญาโณ,ดร.)

อาจารย์ประจำวิชา

...../...../.....

(พระราชรัตนาลงกรณ์,ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตร

...../...../.....

(พระครูปัญญาธรรมานุกิจ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์หนองคาย

...../...../.....